

WOJEWODA ŁÓDZKI

RPS-I.431.11.2023

Łódź, 19 lipca 2023 r.

Pan
Janusz Mielczarek
Starosta Łęczycki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 24– 26 kwietnia 2023 roku pracownicy Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi przeprowadzili kontrolę problemową w Powiecie Łęczyckim w zakresie realizacji przez powiat zadań własnych wynikających z art. 6 ust. 3 pkt 1- 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 poz. 1249)¹.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone na podstawie upoważnienia nr 62/2023 z dnia 20 kwietnia 2023 roku wydanego przez Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, działającego z upoważnienia Wojewody Łódzkiego. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2022.

Czynności kontrolne przeprowadzono w siedzibie Starostwa Powiatowego w Łęczycy pl. Tadeusza Kościuszki 1; 99-100 Łęczycy oraz w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy² ul. Jana Kilińskiego 4; 99-100 Łęczycy

Ustalenia kontroli zostały zawarte w Protokole z kontroli, sporządzonym w dniu 7 czerwca 2023 roku, podpisanym przez Pana Janusza Mielczarka Starostę Łęczyckiego oraz Pana Piotra Burbulę Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy bez zastrzeżeń w dniu 28 czerwca 2023 roku.

Zgodnie z przyjętą strukturą organizacyjną³, w Centrum działa zespół do spraw obsługi osób niepełnosprawnych i spraw organizacyjnych bezpośrednio podlegający Kierownikowi PCPR. Wśród zadań przypisanych do realizacji tej komórki znajdują się „obsługa spraw

¹ dalej: ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

² dalej: PCPR lub Centrum

³ rozdział IV § 13 pkt 9 i 10 regulaminu organizacyjnego przyjętego Uchwałą Nr 113/2012 Zarządu Powiatu Łęczyckiego z dnia 20 stycznia 2012 roku.

związanych z przemocą w rodzinie” oraz „współpraca ze specjalistami Punktu Interwencji Kryzysowej”.

Jak ustalono w toku czynności kontrolnych, zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w okresie objętym kontrolą, realizowane były jedynie przez Kierownika PCPR w Łęczycy.

Podsumowując, zapisy regulaminu organizacyjnego w odniesieniu do komórek realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie nie są tożsame ze stanem faktycznym. Powyższe należy potraktować jako uchybienie o charakterze formalnym, niemające bezpośredniego wpływu na działania podejmowane w kontrolowanym obszarze. Niemniej jednak, realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie może być utrudniona z uwagi na fakt, że Kierownik Centrum jako osoba kierująca jednostką zapewnia również jej prawidłowe funkcjonowanie, m.in. sprawuje nadzór nad należyтым wykonywaniem zadań i ich przebiegiem. Nadmiar obowiązków ma swoje negatywne konsekwencje i może przyczynić się do obniżenia jakości wykonywanej pracy.

Ponadto, zapisy zawarte w poszczególnych dokumentach wewnętrznych powinny być ze sobą spójne i w sposób czytelny oraz jednoznaczny określać zakres realizowanych przez komórki organizacyjne zadań.

Za opisane wyżej uchybienia odpowiedzialny jest Kierownik PCPR w Łęczycy, do którego kompetencji⁴ należy określenie i wdrożenie odpowiedniej struktury organizacyjnej Centrum.

W strukturach Centrum znajduje się Punkt Interwencji Kryzysowej⁵ (§ 17 regulaminu organizacyjnego), w którym pomocy udziela zespół specjalistów – prawnik, psycholog, pedagog, pracownik socjalny, terapeuci i inni w zależności od potrzeb⁶ Informacja o działalności PIK wraz z godzinami i terminami przyjęć specjalistów była upowszechniona na stronie internetowej PCPR w zakładce dotyczącej Punktu Interwencji Kryzysowej.

Z ustaleń kontroli wynika, że w okresie objętym kontrolą działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowano w oparciu powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie z 2011 roku⁷ Ponadto, 30 listopada 2022 roku⁸ przyjęto nowy dokument pod nazwą „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Łęczyckim

4 § 11 pkt 3 regulaminu organizacyjnego

5 dalej: PIK

⁶ (akta kontroli – str.38-39).

⁷ przyjęty Uchwałą Nr VI/38/2011 Rady Powiatu Łęczyckiego z 9 marca 2011 roku

⁸ Uchwała Nr LIII/269/22 Rady Powiatu Łęczyckiego

na lata 2022-2030.” Program został poddany ocenie merytorycznej, a sugestie dotyczące zmian w jego treści przekazano do Starosty Łęczyckiego⁹.

Dane zawarte w sprawozdaniu resortowym z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2022 rok (działanie 1.5.2) wskazują na brak realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, w okresie objętym kontrolą. Powyższą niezgodność ze stanem faktycznym uznaje się za uchybienie o charakterze formalnym niemające bezpośredniego wpływu na jakość świadczonych usług. Dane te mają jednak znaczenie na poziomie statystycznym, gdyż są wykorzystywane w procesie analizy zaangażowania poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego w budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co finalnie rzutuje na ocenę realizacji zadań ustawowych na obszarze województwa łódzkiego.

W zakresie realizacji zadania własnego powiatu wskazanego w art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tj. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, ustalono, że na terenie Powiatu Łęczyckiego nie opracowano odrębnego dokumentu zawierającego założenia dotyczące prowadzenia działań ukierunkowanych na profilaktykę w tym zakresie. Zorganizowane przez Centrum szkolenia dla rodzin zastępczych stanowią realizację zapisów ustawowych jedynie w ograniczonym zakresie.

Z uwagi na zawężenie grupy odbiorców szkoleń, udział w spotkaniach rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, które nie posiadały statusu rodziny zastępczej był niemożliwy.

Obowiązek zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej wynika z art. 6 ust. 3 pkt 3 i 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z poczynionymi ustaleniami stwierdzono, że na terenie Powiatu Łęczyckiego nie funkcjonuje i nie funkcjonowała w okresie objętym kontrolą placówka zapewniająca schronienie osobom w sytuacji kryzysowej, które doznały przemocy w rodzinie

Z wyjaśnień przedstawionych przez Starostę Łęczyckiego¹⁰ wynika, że Powiat Łęczycki dysponuje lokalami mieszkalnymi dla ewentualnych ofiar przemocy.

W trakcie trwania czynności kontrolnych, nie został przedstawiony Kontrolującym

⁹ pismo znak: RPS-I.9452.52.2022 z dnia 4 stycznia 2023 roku

¹⁰ pismo znak: PCPR/ON/1222/2023 z 8 maja 2023 roku

stosowny dokument, który potwierdzałaby możliwość zabezpieczenia miejsc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w ww. lokalu. Uwzględniając powyższe należy stwierdzić, że w okresie objętym kontrolą Powiat zabezpieczył zaplecze lokalowe do celów zapewnienia schronienia i pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, niemniej jednak sposób zapewnienia tych miejsc nie został przyjęty w formie pisemnej, co uznaje się za uchybienie o charakterze formalnym.

Ponadto, jak ustalono, nie została opracowana procedura, która określałaby sposób postępowania na wypadek konieczności umieszczenia osoby/osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej związanej z przemocą w rodzinie ww. lokalu. Brak sformalizowania sposobu postępowania w sytuacjach związanych z potrzebą zapewnienia schronienia osobie doznającej przemocy, może wpłynąć na czas udzielanej przez odpowiednie służby pomocy oraz przyczynić się do braku komfortu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Jako dobrą praktykę należy przyjąć opracowanie i udostępnienie procedur instytucjom realizującym zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu Powiatu Łęczyckiego (np. policja, ośrodki pomocy społecznej).

Kontrolujący stwierdzili również brak zachowania terminu określonego w Programie rządowym¹¹ na przesyłania informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe z danego powiatu, właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych/miejskich Policji, komendantom oddziałów Żandarmerii Wojskowej oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom. Aktualizacji powyższych danych powinna odbywać się nie raz, a dwa razy do roku. Ponadto, zamieszczenie informacji na stronie internetowej nie stanowi wystarczającej formy przesłania informatorów do jednostek zaangażowanych lokalnie w działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Powyższe traktowane jest jako uchybienie niemające wpływu na jakość działań podejmowanych przez PCPR w kontrolowanym obszarze, jednak mogące rzutować na sposób pracy/podejmowane decyzje w obszarze przeciwdziałania przemocy w jednostkach niezależnych, realizujących te zadania na poziomie Powiatu.

Za uchybienia wskazane w ramach realizacji zadań wynikających z art. 6 ust. 3 pkt 1-4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie odpowiedzialny jest Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy – jako kierownik jednostki organizacyjnej pomocy społecznej bezpośrednio realizującej zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie.

¹¹ Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 przyjętego Uchwałą nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 roku (poz.1204), działanie 3.1.2.

Wykonanie zadań w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**. Wobec powyższego, zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 roku w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 126, poz. 718), w związku ze stwierdzonymi podczas kontroli uchybieniami zalecam:

1. Podjąć działania mające na celu uzupełnienie i wprowadzenie stosownych zmian w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, zgodnie z uwagami wskazanymi w piśmie znak RPS-I.9452.52.2022 z dnia 4 stycznia 2023 roku oraz z uwzględnieniem znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej¹².
2. Opracować program profilaktyczny mający na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie¹³ uwzględniając szerszą grupę odbiorców.
3. Dostosować zapisy dokumentów wewnętrznych (regulamin organizacyjny, zakresy obowiązków pracowników Centrum) tak by w sposób czytelny oraz jednoznaczny określały zadania realizowane przez poszczególne komórki organizacyjne.
4. Podjąć działania mające na celu zwiększenie zatrudnienia w Centrum o pracowników realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Opracować procedurę działania mającą na celu zapewnienie schronienia oraz terapię dla osób znajdujących się w kryzysie w związku z przemocą w rodzinie.
6. Zadbaj by sporządzane sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie¹⁴ przedstawiały dane zgodne ze stanem faktycznym.
7. Realizować założenia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie¹⁵.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. W przypadku braku zastrzeżeń

¹² (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz.535)

¹³ Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej – program służący działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

¹⁴ zgodnie ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej – rządowy program przeciwdziałania przemocy domowej.

¹⁵ zgodnie ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej – rządowy program przeciwdziałania przemocy domowej.

kierownik podmiotu kontrolowanego powinien powiadomić o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, w terminie 30 dni od ich otrzymania. Informację w tym zakresie należy przekazać do Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi. W przypadku niewykonania zaleceń pokontrolnych kierownik podmiotu kontrolowanego jest zobowiązany do wskazania innych, niż wymienione w zaleceniu, sposobów usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Zarządzający kontrolę ma prawo żądania w każdym czasie informacji o stanie realizacji zaleceń pokontrolnych lub innych działań podjętych w wyniku kontroli, w szczególności w celu usunięcia nieprawidłowości i wykonania wniosków. Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

Anetta Chlebicka
**Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki
Społecznej**